

8 Schablonbeskattning i andra länder

8.1 Allmänt

Schablonbeskattning finns i varierande form och utsträckning i flera europeiska länder. Bestämmelserna tar sikte på enskilda näringsidkare och syftet är ofta att förenkla beskattningen för de minsta företagen.

Utöver schablonbeskattning förekommer också förenklade system för bokföring och därmed beräkning av inkomsten. För mindre företag kan inkomstberäkningen ske enligt kontantmetoden och inte enligt bokföringsmässiga grunder.

8.2 Belgien

Enskilda näringsidkare med låga inkomster behöver inte föra räkenskaper enligt de ordinarie reglerna. År 1992 skulle inkomsten (nettovinsten) understiga 100 000 BFR för att näringsidkaren skulle kunna beskattas enligt "flat-rate arrangements". I stället kan beskattningen bestämmas genom en överenskommelse med skattemyndigheten. Beskattningen bestäms då för tre år i sänder.

Ett annat schablonsystem gäller beräkningen av avdrag för företag med inriktning på handel. Storleken på avdragen bestäms genom förhandlingar mellan skattemyndigheten och branschorganisationer. Vid dessa beräknas de typiska kostnaderna i verksamheten.

8.3 Frankrike

Den franska bolagsbeskattningen bygger på den industriella eller kommersiella vinsten. I grova drag motsvaras vinsten av nettoinkomsten från företagets verksamhet, inklusive vinst vid avyttring av anläggningstillgångar. Inkomstberäkningen sker enligt bokföringsmässiga grunder.

Schablonavdrag för kostnader

En ordning med schablonavdrag för kostnader gäller företag som omsätter upp till 70 000 franc. Dessa företag behöver i sin deklaration endast lämna uppgift om omsättningen. Härfter medges de schablonavdrag för kostnader med 50 procent (handel) eller 25 procent (övriga) innan skatteberäkning sker.

Schablonskatter

Schablonbeskattning gäller företag, som inte är skyldiga att betala bolagsskatt, med en omsättning upp till 500 000 franc (handel) resp. 150 000 franc (servicenäringen). Myndigheterna åsätter en schablonskatt som beräknas på en "normal" nettovinst, som gäller under två år ("the profit which the enterprise might normally make in the light of its conditions of activity").

Systemet gäller även fria yrkesutövare (professional income) med intäkter upp till 175 000 franc.

Schablonbeskattning i andra fall

När inkomsten inte kan beräknas beroende på att det saknas bokföring eller att bokföringen inte kan ligga till grund för inkomstberäkningen bestäms inkomsten utifrån flera empiriska modeller. Den vanligaste metoden är att bestämma inkomsten som en viss procent av gängse kostnader i verksamheten. Denna form av schablonbeskattning sker för företag som saknar i egentlig mening egna inkomster. Det kan gälla försäljningsföretag eller informationsföretag (serviceföretag) som utför uppdrag åt något annat företag och vars inkomster är bidrag från det andra företaget. Beskattningen bestäms efter förhandlingar med skattemyndigheten och syftet är att beräkna en inkomst som motsvarar vad ett oberoende serviceföretag skulle redovisa. Normalt uppgår inkomsten till mellan 8 och 10 procent av utgifterna. Andra metoder som används är att beräkna bruttovinsten eller nettovinsten.

8.4 Spanien

I Spanien förekommer bl.a. statlig, regional (17 autonoma regioner) och kommunal inkomstbeskattning, varav den statliga är viktigast.

Bolagsskatten är 35 procent. Utdelningar från aktiebolag dubbelbeskattas formellt (bolagsskatt resp. inkomstskatt), men vid beräkningen av mottagarens inkomstskatt beaktas bolagsskatten vilket på

visst sätt eliminerar dubbelbeskattningen.

Fysiska personer inkomstbeskattas enligt en progressiv skala (20–56 procent). Vidare finns förmögenhetsskatt och arvsskatt. På lönesumman betalar arbetsgivaren socialavgifter med 30 procent. Enskilda näringsidkare betalar socialavgifter på sina inkomster och beroende på val av sociala förmåner finns en rad avgiftssatser.

På den indirekta beskattningens område har mervärdesskatten (IVA) störst betydelse och den normala skattesatsen är 16 procent. Det finns ytterligare två skattesatser, 7 procent (hotell, restauranger m.fl.) och 4 procent (tidningar, baslivsmedel m.fl.).

Vid egendomsöverlåtelser tas stämpelskatt ut. Det gäller för t.ex. fastigheter, lägenheter och fordon.

En för kommunerna betydelsefull skatt är IAE; en skatt på ekonomiska aktiviteter, som betalas av näringsidkare. Skattesatsen bestäms enligt ett detaljerat system med parametrar: det geografiska läget, företagets storlek och typ av verksamhet. Olika gator har t.ex. olika värden. Det finns ett nära samband mellan dessa parametrar och de som används för inkomstbeskattning genom schablonbeskattning (se nedan). IAE ersatte ett tidigare system där näringsidkarna fick betala en licens för att driva verksamhet. Licenssystemet tillämpades under lång tid. Även licensen var uppbyggd på parametrar och man kan därför säga att den spanska beskattningen har en lång tradition när det gäller schablonbeskattning efter parametrar.

För en mindre verksamhet kan IAE-skatten uppgå till omkring 4 000 kr om året. För att kunna administrera skatten finns ett datoriserat register över alla företag. Man räknar med att anslutningsgraden är hög och att det är förhållandevis få som är utanför systemet. Detta beror på att företagen många gånger behöver vara registrerade för att kunna ha skattenummer på fakturor o.d. Eftersom registret innehåller detaljerade uppgifter om näringsverksamheten är det en god grund för schablonbeskattning. Det finns 2–3 miljoner näringsidkare i detta register.

Det finns också ett statligt datoriserat register som innehåller uppgifter om fysiska personer och företag som driver någon form av verksamhet och som har anställda. De statliga och kommunala registren kan köras mot varandra och är därför effektiva ur kontrollsynpunkt.

Bortsett från att arbetsgivarna innehåller och betalar preliminärskatt för anställda bygger det spanska skattesystemet på att den skattskyldige håller reda på sina skatteinbetalningar. Normalt sker skatteinbetalningar kvartalsvis. Större företag betalar dock varje månad. Detsamma gäller för socialavgifter. Uppbördssystemet kompliceras av att den vanligaste

betalningsfristen för näringsidkares fordringar i allmänhet är 90 dagar. Likviditetspåfrestningarna kan därför vara stora.

Schablonbeskattning

Huvudregeln är att inkomst av näringsverksamhet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder. Inkomsten omfattar även kapitalvinster och förluster. Denna s.k. direkta metod för beräkning av inkomst innebär att avdrag får göras för alla kostnader som är relevanta i verksamheten, att värdeminskningssavdrag får ske samt att hänsyn tas till fordringar m.m.

För företagare med låg eller medelstor omsättning samt för fria yrkesutövare finns särskilda beräkningsmetoder (estimación objetiva). Den skattskyldige kan välja om verksamheten skall beskattas enligt en särskilda beräkningsmetod eller enligt den konventionella beskattningen. Det finns två beräkningsmetoder för att schablonmässigt bestämma inkomsten:

* Inkomsten beräknas utifrån vissa parametrar. Denna metod tillämpas för företagare som bedriver viss typ av verksamhet.

* Inkomsten beräknas utifrån vissa koefficienter. Denna metod tillämpas för företagare med låg eller medelstor omsättning.

Skälet till att man har schablonbeskattning är dels att förenkla beskattningen för de mindre företagen, dels att få en säkrare beskattning. De mindre företagen saknar i regel bokföring. Kvittosystemet är dåligt utvecklat vilket har till följd att verifikationer inte förekommer bland småföretagen i någon större omfattning. Från myndigheternas perspektiv hade man också att ta hänsyn till att andelen småföretag är mycket stort och att det är svårt att upprätthålla en tillräcklig kontroll, inte minst mot bakgrund av företagens bokföringsstandard och att skatteförvaltningen relativt sett har väsentligt färre anställda än i Sverige. Genom schablonbeskattningen frigjordes också resurser för att bekämpa den mer kvalificerade ekonomiska brottsligheten.

Schablonbeskattningen infördes i slutet av 1950-talet. Då var skattesystemet dåligt utbyggt och stora delar av ekonomin beskattades inte. På 1950-talet infördes ett modernt skattessystem och då fördes förhandlingar med olika branschorganisationer om vad medlemmarna kunde bidra med i skatt. Som underlag för dessa förhandlingar gjordes undersökningar av vad olika typer av rörelser genererade. Ett schablonbeskattningssystem infördes men det underhölls dåligt och allt fler näringsidkare kom att stå utanför. I slutet av 1960-talet infördes i stället ett system där basen för beskattningen var företagets försäljning. Systemet byggde på den skattskyldiges egna uppgifter och kalla-

des därför för en subjektiv beräkningsmetod. Det fungerade inte särskilt bra, bl.a. visade det sig att lönerna tenderade att överstiga näringsidkarnas inkomster. Slutsatsen blev därför att skatteundandragandet hos näringsidkarna var stort.

År 1978 gjordes stora ansträngningar för att effektivisera beskattningen inom alla sektorer och andelen deklaranter ökade på kort tid från 4 miljoner till 10 miljoner. Härefter har allt fler inordnats i skattesystemet. Det subjektiva schablonbeskattningssystemet togs bort och ett nytt objektivt system baserat på parametrar infördes år 1992.

Schablonbeskattning enligt parametrar (módulos)

Schablonbeskattningen enligt vissa parametrar (módulos) gäller 85 företagskategorier (sectores), men nu kommer även lantbrukare att kunna omfattas av systemet. Lantbrukarna delas in i omkring 30 kategorier beroende på inriktning.

Det finns detaljerade bestämmelser om vilka näringsidkare som får omfattas av parametersystemet. För det första gäller det enbart enskilda näringsidkare, inte bolag. Vidare får inte antalet anställda eller omsättningen överstiga vissa nivåer. Dessa nivåer varierar beroende på bransch.

Grovt sett kan man säga att parametersystemet tillämpas för småföretagare med mellan två och fyra anställda. Inom vissa branscher tillåts dock fler anställda, t.ex. 15 anställda inklusive ägaren för hotell (klass: 1 eller 2 stjärnor) eller 10 anställda inklusive ägaren för restauranger (klass: 1 eller 2 gafflar).

Schablonbeskattning med parametrar förekommer inom bl.a. olika former av restauranger och barer, vid varuförsäljning t.ex. av livsmedel, transporter (taxi, varor, buss), bagerier, frisörer, hantverksyrken inom byggsektorn (snickare, rörmokare osv.), butiker av skilda slag och mindre tillverkningsföretag (järnvaror, träartiklar osv.). Sammantaget har en stor del av småföretagandet inordnats i schablonbeskattningssystemet.

Totalt finns det 2,3 miljoner företag i Spanien, inklusive lantbrukarna, som uppfyller kriterierna för schablonbeskattning. Av dessa schablonbeskattas omkring 2 miljoner (88 procent).

Från myndigheternas sida är strävan att kunna schablonbeskatta så många småföretagare som möjligt. I några fall har det dock visat sig vara svårt att hitta parametrar. Det gäller t.ex. företag som är inriktade på att tillhandahålla tjänster för fordonsparkering. Parametersystemet har visat sig vara effektivt eftersom de schablonbeskattade näringsidkarna har uppnått en genomsnittlig beskattning som närmar sig

beskattningen av näringsidkare som beskattas enligt det konventionella systemet.

Företagaren behöver dock inte bli schablonbeskattad. Som tidigare nämnts är schablonbeskattningen frivillig. I stället kan den skattskyldige välja att beskattas enligt den direkta metoden (traditionell inkomstberäkning). En företagare kan alltså välja det system som är lönsammast och/eller enklast. Företagaren kan också gå över från schablonbeskattningen till konventionell beskattning men för att återvända till schablonbeskattning krävs en karenstid på tre år.

En näringsidkare som väljer att stå utanför schablonbeskattningen och som redovisar inkomster som är lägre än om verksamheten hade schablonbeskattats drar uppmärksamhet till sig och riskerar att bli föremål för taxeringsrevision.

Ekonomi- och finansdepartementet bestämmer vilka schabloner eller parametrar som skall tillämpas för de angivna verksamheterna. Det kan vara fråga om butiksyta, antalet anställda, antalet bord, energiförbrukning, det antal hästkrafter som fordonet har, körsträcka för taxibilar och antalet spelapparater. Dessa parametrar multipliceras med ett schablonmässigt bestämt belopp.

Ett exempel illustrerar metoden.

Den årliga inkomsten av en mindre restaurang (klass: 2 gafflar) beräknas enligt följande.

4	avlönade anställda	1 700 000
2	oavlönade anställda	3 850 000
25	bord inomhus	1 225 000
10	bord utomhus	1 560 000
25	kw energiförbrukning	500
2	spelapparater	282 000
		<hr/>
		8 617 500 ptas

Med oavlönade anställda avses ägaren, make och minderåriga barn. Grundsablonen för en restaurang i klassen "2 gafflar" är 7 000 000 ptas. Överstiger inkomstberäkningen denna schablon skall inkomsten höjas med 25 procent av mellanskillnaden. I detta exempel överstiger schablonen inkomstberäkningen och inkomsten ska höjas med 2 021 875 ptas (25 procent av 8 617 500-7 000 000). Inkomsten blir därför 9 021 875 ptas.

Genom schablonbeskattningen bestäms företagarens inkomst av näringsverksamhet och det nettobelopp som ska betalas i mervärdesskatt. Även mervärdesskatten beräknas efter parametrarna och ett visst

antal anställda ger alltså schablonmässigt upphov till vad vi skulle kalla för överskjutande utgående mervärdesskatt.

Hur bestäms parametrarna?

För att bestämma parametrar undersöks ett stort antal företag. Dessa väljs ut slumpmässigt men med viss geografisk spridning. Omkring 400 företag av en viss kategori väljs ut. Företagen undersöks av erfarna revisorer, som bl.a. hämtar in alla registrerade uppgifter om företaget samt kontaktar leverantörer, kunder m.m. för att få en så god bild som möjligt av företaget. Revisorerna använder sig av centralt utarbetade formulär vid granskningen och ett mycket stort antal parametrar vägs in. Materialet bearbetas sedan datamässigt och med hjälp av statistiska metoder tar man fram de parametrar som är mest signifikanta för att bestämma inkomsten för en viss typ av verksamhet. Det gäller att reducera antalet parametrar. En annan fråga i denna undersökning är att vikta parametrarna och sätta ett vinstbelopp för dem. Hur mycket betyder t.ex. antalet anställda i förhållande till energiförbrukningen för vinsten. När det gäller restauranger visade det sig att läget inte hade så stor betydelse för vinsten som man först hade trott. Det bör dock tilläggas att parametersystemet beaktar hur stor den ort är som verksamheten bedrivs på. För taxiföretag görs en indelning i om verksamheten bedrivs på en ort med mindre än 10 000 invånare, mellan 10 000 och 100 000 invånare och över 100 000.

De noggranna undersökningarna ger skattemyndigheten en god grund att stå på när det gäller diskussioner med branschorganisationerna om lämpliga nivåer för beskattningen och liknande

Vart fjärde år görs en ny undersökning med andra företag för att upprätthålla tillförlitligheten i systemet. Varje år går man igenom 20 kategorier av företag. Årligen sker dock en justering av samtliga parameterbelopp beroende på försäljningsindex, löneindex och ett generellt index för kostnadsutvecklingen som sådan. År 1998 kommer uppräkningsarna att bli mer förfinade genom att särskilda index införs för flertalet parametrar, t.ex. för energipriser.

Myndigheterna räknar med att den årliga resursanvändningen för att upprätthålla systemet är 100 kvalificerade revisorer som arbetar med systemet under tre månader.

Parametrarna måste vara så enkla som möjligt. Då kan de också kontrolleras utan alltför stora insatser.

Den parameter som är svårast att kontrollera är den oavlönade arbetskraften. Lättrörliga parametrar som antalet bord eller parametrar som kan manipuleras som t.ex. körsträcka är också svåra att kontrollera.

ra. Elförbrukning är enklast att kontrollera. När det gäller att kontrollera arbetskraften har skattemyndigheterna nytta av information från fackföreningar och yrkesinspektionen. Arbetstagare måste vara registrerade.

Schablonbeskattningen kräver kontroller. Dessa behöver dock inte göras av kvalificerad personal. För att effektivt kunna kontrollera arbetskraften krävs täta besök.

De problem som finns med parametersystemet är att man räknar med stora undandraganden av mervärdesskatt. En nackdel är att systemet motverkar att kvitton och fakturor används. Man kan också utnyttja de parallella systemen genom att t.ex. företagare i en schablonbeskattad sektor utfärdar fakturor som utnyttjas för avdrag i den konventionellt beskattade sektorn. Systemet inbjuder också till att det går politik i schablonbeskattningen. Branschorganisationer och andra sårintressen försöker att få schablonbeskattningen reducerad inom sina sektorer.

Från skatteförvaltningens sida tror man att schablonbeskattningens betydelse kommer att minska i takt med att bokföringsstandarden höjs. På (lång) sikt räknar man med att systemet kommer att upphöra. För att ett företag skall kunna införas i det s.k. merkantila registret krävs årsbokslut vilket stimulerar företagen att hålla redovisning. För närvarande anser man dock att det inte finns något realistiskt alternativ till schablonbeskattningen eftersom det anses "bättre att de små företagen betalar lite än ingenting alls".

Schablonbeskattning enligt koefficienter

Beräkning av inkomst efter koefficienter sker med hänsyn till omsättning och vissa i lagstiftningen uppräknade kostnader. Det schablonmässiga inslaget utgörs av att de kostnader som inte finns med i uppräknningen beräknas schablonmässigt.

Från omsättningen görs först avdrag för vissa bestämda kostnader, huvudsakligen för inköp, energi- och vattenförbrukning, räntekostnader, försäkringar, hyra, reparationer och underhåll, löner och arbetsgivaravgifter. Från den sålunda beräknade inkomsten (omsättningen minus uppräknade kostnader) får avdrag göras schablonmässigt för övriga kostnader som beräknas på denna nettoinkomst. För tillverkande företag är avdraget 20 procent på nettoinkomsten. För företag som är inriktade på handel, jordbruk och fiske eller tillhör servicenäringsen är avdraget 15 procent. Fria yrkesutövare får göra avdrag med 10 procent. Koefficientsystemet anses inte effektivt. Detta visar sig genom att medelinkomsten är för låg vid en jämförelse med näringsidkare som

beskattas enligt parametersystemet eller enligt det konventionella systemet. Man räknar med att koefficientsystemet kommer att tas bort.

8.5 Italien

Enskilda näringsidkare med låg omsättning kan medges att för tre år i sänder föra en enklare redovisning. Vinsten beräknas mot bakgrund av schablonmässigt beräknade avdrag.

8.6 Grekland

Inkomst av näringsverksamhet från affärsverksamhet beräknas på tre olika sätt beroende på vilken nivå redovisningen sker i den aktuella verksamheten. Den enklaste bokföringen tar sikte på enbart inköp. Den andra formen av bokföring avser intäkter och kostnader. Den tredje varianten är dubbel bokföring och då beräknas inkomsten enligt bokföringsmässiga grunder.

Schablonbeskattning

Om den skattskyldige för räkenskaper enligt den enklaste formen av bokföring beräknas inkomsten genom att inköpen multipliceras med en viss koefficient. Om den skattskyldige för något mer avancerade räkenskaper (intäkter och kostnader) beräknas inkomsten genom att man multiplicerar skillnaden mellan intäkterna och kostnaderna med en koefficient. Koefficienterna skiljer sig åt beroende på vilken verksamhet de skall appliceras på.

Presumtiv inkomst (minimiinkomst)

I Grekland finns ytterligare ett schablonbeskattningssystem där inkomsten bestäms efter koefficienter som bestäms av skattemyndigheterna. Bestämmelserna gäller verkstäder, butiker och fria yrkesutövare. Koefficienterna beräknas utifrån faktorer som marknadsvärdet på den fastighet i vilken verksamheten bedrivs, den lägsta årslönen för en anställd i den aktuella verksamheten eller verksamhetens affärsläge. Det sistnämnda är beroende av bl.a. på vilken ort verksamheten bedrivs, om verksamheten bedrivs på en huvudgata eller i ett sämre kommersiellt läge, på vilken våning verksamheten bedrivs osv.

Schablonbeskattning sker också av lantbrukare där faktorer som areal, geografiskt läge etc. beaktas.

8.7 Portugal

Enskilda näringsidkare med liten omsättning kan beskattas schablonmässigt. Skatten beräknas på hur resultatet kan bli under gynnsamma marknadsförhållanden. Dessa företagare behöver inte föra räkenskaper.

I Portugal finns också ett system med en enklare bokföringsskyldighet för enskilda näringsidkare med låg omsättning.

8.8 Polen

De politiska och efterföljande ekonomiska förändringarna i Polen har ökat antalet svenska affärskontakter och etableringar. Den ekonomiska tillväxten är hög i Polen. En försiktig skattning pekar på att det finns i storleksordningen ett tusen polska bolag med svenska delägare. Med nästan 40 miljoner invånare, hög industrialiseringsgrad och det geografiska läget i Sveriges närområde medför att Polen kan komma att bli en viktigt grannland.

Näringsverksamhet drivs för det mesta i Polen som enskild firma (Leszek Swiderski, Rapport om skatter och skatteförvaltning i Polen, Malmö 1995). Vanligt är också andelsbolag med begränsat ansvar (spolka zoo). Andelsbolag är en juridisk person. Andelsägarna är dock personligt ansvariga för skatter. Ansvar baseras på delägarens rätt till vinst från andelsbolaget.

Det finns också aktiebolag, men fortfarande är det relativt ovanligt med sådana bolag.

Bolagen är generellt bokföringsskyldiga men enskilda firmor är det först vid en årsomsättning på omkring en miljon zloty. Vid lägre omsättning kan en fysisk person vara skyldig att föra anteckningar i en förenklad dagbok som myndigheten tillhandahåller, men skyldighetens omfattning beror på vilken beskattningsform man väljer (se vidare nedan).

Ett särdrag i den polska ekonomin är att det är vanligt med kontantbetalning av fakturor, skatter och löner. Girossystem och checkar tillämpas inte alls i samma utsträckning som i Sverige. De polska bankerna är relativt små och clearingsystemet mellan bankerna är fortfarande inte fullt utbyggt.

Det finns bestämmelser som föreskriver att företag måste ha bankkonto och att betalningar överstigande motsvarande 3 000 Ecu måste ske via bank.

Skatteförvaltningen saknar ett centralt ämbetsverk som RSV. Departementen kan direkt styra förvaltningen. Detta i förening med en

annorlunda förvaltningstradition gör att kontakter i enskilda ärenden är mycket omfattande på hög nivå.

Antalet tjänster inom skatteförvaltningen har fördubblats under kort tid. Vidare pågår ett arbete med att datorisera förvaltningen.

De anställda inom skatteförvaltningen får förutom en fast månadslön en kvartalspremie på högst 150 procent av månadslönen som är beroende av storleken på de skatter och avgifter som har betalats in på grund av ett särskilt beslut, dvs. efter någon form av kontroll.

Den polska inkomstskatten är statlig men en del av intäkterna överförs till kommunerna. Kommunerna uppbär också direkt olika skatter och avgifter, bl.a. schablonskatt.

Arbetsgivaravgifterna hanteras utanför skattesystemet. Avgifterna är höga och man har problem med svart arbetskraft.

För juridiska personer beräknas den skattepliktiga vinsten på i princip samma sätt som i Sverige, dvs. med utgångspunkt från det bokföringsmässiga resultatet och med nödvändiga korrigeringar med hänsyn till skattereglerna. Inkomstskatten för juridiska personer är proportionell och uppgår till 40 procent av vinsten före utdelning. Inkomstskatten på utdelningar från polska bolag är 20 procent.

Inkomstbeskattningen för fysiska personer liknar den svenska. En viktig skillnad är att jord- och skogsbruk inte omfattas av inkomstbeskattningen.

Inkomst av näringsverksamhet som bedrivs av fysiska personer kan beskattas på tre olika sätt beroende på omständigheterna. För den ena metoden beräknas skatten på den redovisade vinsten. Sedan finns det två typer av schablonbeskattning som redovisas nedan. Bakgrunden till schablonbeskattningen är att på senare tid har ett stort antal småföretagare etablerat sig vilket gjorde det nödvändigt att införa förenklingar. Den längst gående förenklingen är att inga krav ställs på bokföring eller annan dokumentation av verksamheten. En annan förenkling är att enbart intäkter behöver redovisas.

Kontantmetoden används genomgående utom vid inkomst av näringsverksamhet där näringsidkaren är bokföringsskyldig. Föreligger bokföringsskyldighet sker inkomstberäkningen enligt bokföringsmässiga grunder.

Ett särdrag i den polska beskattningen är att avdrag får göras för kostnader i samband med anskaffning av nyproducerade bostäder samt för renovering av bostäder. Vidare får avdrag göras för gåvor.

Inkomstskatten är progressiv med skattesatser på mellan 21 och 45 procent.

Det är vanligt att deklaration inte behöver ges in. Det gäller arbetstagare som till sin arbetsgivare försäkrar att det inte förekommer några

andra skattepliktiga inkomster än lönen och där särskilda avdrag inte föreligger. Det gäller också lantbrukare och andra näringsidkare som schablonbeskattas.

Man beräknar att 40 procent av näringsidkarna schablonbeskattas.

Skattekort

Schablonbeskattning enligt bestämmelserna om skattekort tillämpas för fysiska personer och andelsbolag. Högst tre anställda får förekomma för att schablonbeskattning skall kunna tillämpas på verksamheten. Schablonskatten täcker både inkomstskatt och utgående mervärdesskatt.

De verksamheter som schablonbeskattas är

- serviceverksamhet,
- detaljhandel (livsmedel, jordbruks- och trädgårdsprodukter, dock inte starkare alkoholhaltiga drycker,
- kringresande försäljning av hushållsartiklar och andra fabriksstillverkade artiklar, dock inte artiklar som omfattas av koncession,
- restaurangverksamhet, dock inte om starkare alkoholhaltiga drycker serveras,
- transporttjänster, om enbart ett fordon används,
- underhållning,
- hälsovård och veterinärverksamhet,
- tillsyn av barn och sjuka,
- undervisning.

De flesta näringsidkare som schablonbeskattas driver taxirörelse.

Beskattning enligt skattekortsmodellen innebär att den skattskyldige inte behöver föra räkenskaper, lämna uppgifter till skattemyndigheten eller ge in deklaration.

Skatten fastställs enligt tabell och på grundval av en preliminär deklaration av vilken det framgår var man tänker bedriva verksamhet, verksamhetens art och omfattning. Därefter utfärdas ett skattekort med debiterad skatt för hela året som betalas in månadsvis. Som grund för beräkningen av skatten finns centralt utarbetade parametrar som beaktar olika faktorer i olika branscher. Vidare tas hänsyn till verksamhetsortens storlek m.m.

För att få tillbaka ingående mervärdesskatt på anskaffningar för verksamheten skall näringsidkaren föra en särskild dokumentation över dessa.

Schablonbeskattning kan inte ske vid blandad verksamhet, vare sig den skattskyldige bedriver olika i och för sig schablonbeskattade

verksamheter eller kombinerar schablonbeskattad verksamhet med annan rörelse. Inte heller kan schablonbeskattning ske när makär bedriver gemensam verksamhet. Däremot är schablonbeskattning möjlig när makarna bedriver olika verksamheter.

Schablonbeskattning medför vissa begränsningar i möjligheterna att anlita personal eller andra företagare. Däremot kan lättnader ske i beskattningen om elever utbildas eller när personal anställs i utbildningssyfte. Vidare kan beskattningen minska om företagaren har en heltidsanställning och bedriver rörelsen på lediga stunder eller när företagaren uppnått viss ålder eller är invalidiserad. Det finns också en generell möjlighet att jämka beskattningen.

Antalet skattskyldiga som schablonbeskattas enligt denna modell minskar. Skälet är att schablonbeskattningen inte medger avdrag för kostnader i verksamheten och framför allt inte en särskild typ av avdrag för gåvor till samhällsnyttiga ändamål, reparationer av egen bostad och uppförande av egen fastighet. I stället har en övergång skett till den andra formen av schablonbeskattning, av registrerad försäljning, som medger avdrag (se nedan).

Schablonbeskattning av registrerad försäljning

Beskattning med schablonintäktsskatt gäller enskilda näringsidkare och andelsbolag. Inkomstskatten bestäms som en procentuell andel av intäkterna. I serviceverksamhet är skatten 8,5 procent av intäkterna och i handelsrörelse 3 procent. Systemet bygger på att den skattskyldige för ett intäcksregister.

Denna form av schablonbeskattning medger att hänsyn tas till förluster från tidigare år. Vidare får avdrag göras för vissa gåvor, reparationer på egen bostad m.m.

Andra former av schablonbeskattning

I Polen finns även ett system för schablonbeskattning för fysiska personer där skatten beräknas som en procentuell andel av intäkterna. Det gäller lantbrukare som säljer mineraler som utvinnes på jordbruksmark eller som utför olika typer av transporter. Schablonbeskattning baserat på intäkterna sker också när fysiska personer hyr ut högst nio rum eller som driver verksamhet med folkhantverk eller konst. Även församlingspräster schablonbeskattas och skattens storlek är beroende av församlingens storlek.